

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

КОДЕКС
АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА КОРПОРАТИВНОЇ
ЕТИКИ ЧЕРКАСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Ухвалено
рішенням Конференції трудового колективу
від 10.01.2018 р., протокол № 7

Введено в дію
наказом ректора Черкаського національного
університету імені Богдана Хмельницького
від 07.02.2018 р. № 16

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Кодекс академічної доброчесності Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (далі – Кодекс) закріплює правила етичної поведінки між учасниками освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності.

1.2. Цей Кодекс розроблено на основі Конституції України, Цивільного Кодексу України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», «Про запобігання корупції», Статуту Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, Правил внутрішнього розпорядку, Колективного договору тощо.

1.3. Мета Кодексу полягає в дотриманні високих професійних стандартів у діяльності Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (далі – Університет), підтримці демократичних взаємовідносин між науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти, запобіганні академічній недоброчесності, дотриманні корпоративної культури та формуванні сприятливого морально-психологічного клімату в колективі.

1.4. Науково-педагогічні, педагогічні працівники та здобувачі вищої освіти, усвідомлюючи свою відповідальність за належне виконання функціональних обов'язків, за формування сприятливого академічного середовища для забезпечення дієвої організації освітнього процесу, розвитку інтелектуального, особистісного потенціалу Університету, зобов'язуються виконувати норми Кодексу.

1.5. Завдання Кодексу:

– адаптувати систему традиційних корпоративних настанов національної освітньої системи й академічної науки до сучасних реалій для забезпечення і

підтримки сприятливого морального клімату в колективі, встановлення та дотримання етичних норм і правил;

– забезпечити встановлення норм етичної поведінки як усередині колективу, так і в зовнішньому середовищі;

– підтримувати і виховувати корпоративний рух, атмосферу довіри, взаємної поваги та порядності.

II. ПРИНЦИПИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ І КОРПОРАТИВНОЇ ЕТИКИ

2.1. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів і визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

2.2. Академічна доброчесність і корпоративна етика впроваджуються в Університеті шляхом дотримання таких принципів:

- законності;
- чесності;
- взаємоповаги;
- гендерної рівності;
- ввічливості;
- справедливості;
- відповідальності;
- прозорості;
- толерантності;
- демократизму;
- верховенства права;
- пріоритету прав і свобод людини і громадянина;
- рівноправності;

- гарантування прав і свобод;
- науковості;
- професіоналізму та компетентності;
- поваги та взаємної довіри;
- відповідальності за порушення академічної доброчесності.

2.3. Кожен працівник та учасник освітнього процесу Університету має право вільно обирати свою громадянську та наукову позицію, проголошувати її відкрито при обговоренні рішень і внутрішніх документів. У разі їх розбіжності зі Стратегією розвитку Університету (далі – Стратегія), його цілями тощо, особа має право обстоювати обрану нею позицію лише від власного імені. Особа, яка наділена адміністративно-управлінськими функціями, має уникати публічних висловлювань, що негативно впливають на імідж Університету.

2.4. Офіційне висвітлення діяльності Університету і напрямів його розвитку, реалізації Стратегії може здійснювати ректор Університету чи особа за його дорученням.

2.5. У випадку розповсюдження недостовірної інформації з перекрученням фактів, образливих для людини, або такої, що може завдати серйозної шкоди Університету, особа, яка до цього причетна, повинна зробити все можливе, щоб спростувати неправдиву інформацію та зменшити обсяг завданої моральної шкоди.

2.6. Університет проводить свою діяльність незалежно від політичних партій, релігійних об'єднань і рухів. Університет не сплачує жодних внесків політичним партіям, не підтримує жодну політичну партію та не пропагує політичні гасла будь-якої політичної сили.

2.7. Працівники та учасники освітнього процесу Університету повинні уникати провокування дій, пов'язаних із корупційними правопорушеннями. Із метою припинення та уникнення таких проявів усі особи, на яких поширюється чинність цього Кодексу, мають право звернутися до відповідних органів.

2.8. Ректор Університету зобов'язаний піклуватися про захист морально-етичних норм і принципів, особистої гідності, достатнє матеріальне забезпечення і соціальний захист, створення належних умов для здійснення фахової діяльності, підвищення фахової кваліфікації підлеглих. Рішення ректора повинні бути неупередженими.

2.9. Адміністрація Університету повинна з розумінням ставитися до різноманітності політичних, релігійних, філософських поглядів і думок учасників освітнього процесу та працівників, створювати умови для обміну поглядами тощо. Різні статуси науково-педагогічних працівників, кваліфікаційні категорії та обов'язки не повинні перешкоджати рівноправному вираженню всіма науково-педагогічними працівниками, науковцями думок і захисту своїх переконань. Адміністрація не має права збирати інформацію про особисте життя науково-педагогічних працівників, науковців, не пов'язану з виконанням ними своїх трудових обов'язків.

III. ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

3.1. Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками передбачає:

- посилення на джерела інформації при використанні запозичених ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм чинного законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну наукову (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання.

3.2. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації при використанні запозичених ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм чинного законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

3.3. Порушенням академічної доброчесності вважається:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

- фабрикація – вигадання даних чи фактів, які використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

- обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу;

формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

- хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

- необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

3.4. За порушення академічної доброчесності педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники університету можуть бути притягнуті до такої академічної відповідальності:

- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;

- відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;

- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи обіймати визначені законом посади.

3.5. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнуті до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);

- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;

- позбавлення академічної стипендії.

IV. ДОТРИМАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ ЕТИКИ

4.1. Дотримання корпоративної етики педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

- виконання правил етичної поведінки;

- відповідальне ставлення до виконання своїх обов'язків;
- сприяння позитивному іміджеві Університету;
- встановлення партнерських стосунків між учасниками освітнього процесу;
 - реалізацію права студентів на здобуття ними знань, необхідних професійних умінь і навичок;
 - обирання викладачем таких методів роботи, які заохочуватимуть студентів до розвитку позитивних якостей і взаємовідносин: самостійності, самоконтролю, самовиховання, вміння працювати в команді, співпрацювати, допомагати іншим тощо;
 - розвиток комунікативної компетентності студентів;
 - повагу до психофізичних і духовних цінностей студентів, їх моральних ідеалів, честі й гідності тощо;
 - забезпечення можливості для реалізації права студентів вільно висловлювати свої думки, позицію в процесі навчальної діяльності;
 - повагу до права студентів вільно вибирати для себе викладача;
 - конфіденційність інформації;
 - встановлення зі студентом відносин взаємного співробітництва та співтворчості;
 - уникнення двозначних стосунків зі студентами для запобігання конфліктів, пов'язаних із неакадемічним характером стосунків;
 - звертання на «Ви» до здобувачів вищої освіти;
 - утримання від обговорення професійних та особистісних якостей колег та здобувачів вищої освіти;
 - утримання від будь-яких висловлювань чи дій, що підривають повагу до обраної професії;
 - заборону на поширення політичної, релігійної агітації чи пропаганду в робочий час, спонукання колег до дій і вчинків, несумісних зі званням викладача;

- не розголошувати використання в інший спосіб конфіденційної інформації з обмеженим доступом або інформації особистого характеру, що стала відома у зв'язку з виконанням своїх службових та професійних повноважень;

- налагодження стосунків із колегами на принципах поваги, взаємної підтримки, відкритості й довіри, готовності поділитися своїми професійними знаннями та досвідом;

- уникнення конкуренції, яка заважає виконанню спільної справи;

- уникнення конфліктів у взаємостосунках;

- відповідальне, економне та за призначенням користування інфраструктурою Університету;

- у випадку розбіжності поглядів, прагнення до їх конструктивного вирішення;

4.2. Дотримання корпоративної етики здобувачами освіти передбачає:

- дотримання принципів академічної доброчесності;

- підвищення престижу Університету власними досягненнями в навчанні, науці, спорті, творчості тощо;

- шанування історії Університету, досягнення його працівників;

- сприяння позитивній репутації Університету всіма видами пізнавальної діяльності;

- заборону на пропонування подарунків, хабарів для отримання будь-яких переваг у навчальній діяльності;

- звертання на «Ви» до викладача;

- пунктуальне відвідування занять;

- чемне спілкування;

- сприяння запобіганню й викоріненню різних видів порушень законів і норм корпоративної етики тощо.

4.3. Отримання й дарування подарунків:

Забороняється безпосередньо або через інших осіб вимагати, просити, одержувати подарунки для себе чи близьких осіб від юридичних або

фізичних осіб. Педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники, ректор Університету можуть приймати подарунки, які відповідають загально визнаним уявленням про гостинність (наприклад, подарунки у вигляді сувенірної продукції, пригощення їжею та напоями, запрошення на розважальні заходи, відшкодування транспортних витрат та проживання в готелі), у випадках, якщо вартість таких подарунків не перевищує одну мінімальну заробітну плату, встановлену на день прийняття подарунка, одноразово, а сукупна вартість таких подарунків, отриманих з одного джерела протягом року, не перевищує двох прожиткових мінімумів, встановлених для працездатної особи на 1 січня поточного року. Обмеження щодо вартості подарунків не поширюється на подарунки, які:

- даруються близькими особами;
- одержуються як загальнодоступні знижки на товари, послуги, загальнодоступні виграші, призи, премії, бонуси.

У випадку прийняття рішення працівником Університету на користь особи, від якої він чи його близькі особи отримали подарунок, рішення працівника вважаються такими, що прийняті в умовах конфлікту інтересів.

Подарунки, одержані ректором Університету або працівниками, як подарунки Університету, є відповідно державною власністю і передаються Університету в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники Університету у разі надходження до них пропозиції щодо неправомірної вигоди або подарунка, незважаючи на приватні інтереси, зобов'язані невідкладно відмовитися від пропозиції; за можливості ідентифікувати особу, яка зробила пропозицію; залучити свідків, якщо це можливо, у тому числі з числа працівників; письмово повідомити про пропозицію безпосереднього керівника.

Про виявлення майна, що може бути неправомірною вигодою, або подарунка складається акт, який підписується особою, яка виявила неправомірну вигоду або подарунок, та ректором Університету.

У разі, якщо майно, що може бути неправомірною вигодою, або подарунок виявляє ректор Університету, акт про виявлення такого майна підписує ректор Університету або особа, уповноважена на виконання обов'язків ректора Університету у разі його відсутності.

Педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники, ректор, а також особи, які діють від імені Університету, утримуються від пропозиції подарунків державним службовцям, народним депутатам України, депутатам місцевих рад, їх близьким особам, фактичним або потенційним діловим партнерам, їх працівникам або представникам, а також від будь-якої іншої поведінки, яка може бути розціненою як готовність вчинити корупційне правопорушення, пов'язане з діяльністю Університету.

Загальну політику Університету щодо пропозицій подарунків від імені Університету в рамках загальновизнаних уявлень про гостинність визначає ректор із врахуванням вимог законодавства.

4.4. Конфлікт інтересів:

Педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники Університету зобов'язані не пізніше наступного робочого дня з дати, коли дізналися чи повинні були дізнатися про наявність у них реального чи потенційного конфлікту інтересів, письмово повідомляти ректора, не вчиняти дій та не приймати рішень в умовах реального конфлікту інтересів та вжити заходів щодо врегулювання реального або потенційного конфлікту інтересів.

Ректор протягом двох робочих днів після отримання повідомлення про наявність у підлеглої йому особи реального чи потенційного конфлікту інтересів приймає рішення про спосіб врегулювання конфлікту інтересів, про що повідомляє працівника. Ректор зобов'язаний вжити передбачених законом заходів для запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (у тому числі у разі самостійного виявлення наявного конфлікту інтересів у підлеглої йому особи без здійснення нею відповідного повідомлення).

Рішення про врегулювання конфлікту інтересів у діяльності ректора Університету приймається Міністерством освіти і науки України.

V. КОМІСІЯ З ПИТАНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА КОРПОРАТИВНОЇ ЕТИКИ

5.1. Комісія з питань академічної доброчесності та корпоративної етики в Університеті (далі – Комісія) – це незалежний орган, який діє в Університеті з метою забезпечення моніторингу дотримання співробітниками Університетської спільноти академічної доброчесності й морально-етичних норм Кодексу. Склад, повноваження і діяльність Комісії визначається відповідним Положенням.

5.2. Комісія є колегіальним органом. Склад комісії обирається конференцією трудового колективу терміном на 2 роки. До складу Комісії входять представники від навчально-наукових інститутів, факультетів, Ради молодих учених, здобувачів вищої освіти, профспілкового комітету.

5.3. За потреби до роботи Комісії можуть залучатися юристи.

5.4. Положення про Комісію розглядається та затверджується вченою радою Університету.

VI. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Працівники, учасники освітнього процесу Університету мають знати Кодекс про академічну доброчесність і корпоративну етику в Черкаському національному університеті імені Богдана Хмельницького. Незнання або незрозуміння норм Кодексу не є виправданням неетичної поведінки. Університет забезпечує публічний доступ до Кодексу через власний офіційний сайт.

Вимоги Кодексу є обов'язковими для всіх педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників з моменту призначення їх на посаду та здобувачів вищої освіти з моменту вступу їх до Університету.

6.2. Кодекс академічної доброчесності та корпоративної етики в Університеті затверджується Конференцією трудового колективу та вводиться в дію наказом ректора.

6.3. У разі порушення Кодексу педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками, здобувачами вищої освіти, до винних осіб можуть бути застосовані методи впливу, передбачені чинним законодавством.

6.4. Зміни та доповнення до Кодексу можуть бути запропоновані працівниками, учасниками освітнього процесу, розглянуті та прийняті на Конференції трудового колективу.